

In de herziene versie is rekening gehouden met nieuwe gegevens over zowel het proces van innovatie als over de inhoud van innovatie (het moedertaalonderwijs, met name het leesonderwijs). De mappen hebben de volgende inhoud:

In *map 1* (153 pag.) wordt aandacht besteed aan

- * een scholingsprogramma voor begeleiders
- * een begeleidingsprogramma voor schoolteams
- * de videoprodukties die bij voornoemde programma's een rol kunnen spelen.

Map 2 (179 pag.) bevat:

- * een inleidend hoofdstuk, waarin o.a. uitgangspunten t.a.v. innovatie, een algemene doelstelling van het leesonderwijs en een visie op individualisering worden geformuleerd; verder hoofdstukken over
- * het aanvankelijk leesonderwijs
- * het voortgezet lezen
- * het leesbegrip
- * leesbeleving.

De *bijlage* bij *map 2* (207 pag. plus leeskaarten) kan door schoolteams gebruikt worden om op grond van zorgvuldig geselecteerde criteria leesstof aan te schaffen.

A.M. Schaerlaekens 'De taalontwikkeling van het kind, een oriëntatie in het Nederlandstalig onderzoek'

Groningen 1977, deel 1 van de serie: *Taal mens maatschappij*, ISBN 90 01 835902 prijs f 29,-

De schrijfster constateert dat sinds J. van Ginneken in 1917 'De roman van een kleuter' schreef er in het Nederlands geen boek over kindertaal meer verschenen is. Zij wil met haar boek deze lacune opvullen. Ze biedt de geïnteresseerde lezer (voor haar zijn dat onder anderen taalkundigen, leraren van kleuters en jonge kinderen en geïnteresseerde ouders en opvoeders) het volgende:

- * een samenvatting van de bestaande kennis omtrent kindertaalverwerving uit de buitenlandse literatuur (hierbij wordt aangegeven wat de voornaamste probleemgebieden van het onderwerp zijn)
- * een overzicht van hoe het Nederlandse kind zijn taal leert van de geboorte tot de leeftijd van 5 jaar (hiertoe wordt het Nederlandstalige onderzoek over het onderwerp besproken, samengevat en aangevuld met onderzoeksgegevens van de schrijfster).

Het boek bevat als illustratie veel concrete uitspraken van diverse kinderen.

De problemen van afwijkende taalontwikkeling en van de exacte relatie tussen taalontwikkeling en andere ontwikkelingsaspecten van het kind komen in het boek niet systematisch aan bod.

Naast een bibliografie, een personen- en zakenregister en een index van kinderuitingen en hun observator, bevat het boek aan het eind van elk hoofdstuk een selectieve literatuuropgave voor wie zich verder in een bepaald aspect of een bepaalde ontwikkelingsfase wil verdiepen.

Uit de bestuursvergaderingen

NB Het bestuur vergadert maandelijks op een dinsdag van 18.00 tot 22.00 uur in Hotel Smits, Vredenburg 14, Utrecht. De vergaderingen staan altijd vermeld in de rubriek 'Agenda' van *Moer*. Daar vindt men ook een voorlopig overzicht van het vergaderprogramma. Bezoekers zijn hartelijk welkom. Wie van tevoren belt of schrijft naar Hans Verweij, Beukenplein 16 III, Amsterdam, tel. 020 - 934705, krijgt vergaderstukken thuisgestuurd.

Hieronder volgen enkele aandachtspunten uit de vergaderingen van de afgelopen maanden.

* *Congres 1979*

In de paasvakantie van 1979 organiseren we weer

een landelijke conferentie in Noordwijkerhout. Er is een voorlopige conferentie-commissie gevormd, met Emile Nielen als voorzitter. Het thema van de conferentie zal waarschijnlijk luiden: *Open en gesloten leerplannen in het moedertaalonderwijs*. Het opstellen van een subsidie-aanvraag voor deze conferentie vraagt heel wat (bestuurs-)vergadertijd. Die aanvraag wordt ingediend bij de SLO en moet een duidelijke verantwoording bevatten van het hele conferentieplan. Daar moeten dus al gegevens in staan over het thema, over de voorbereiding en de werkwijze tijdens het congres, over de te verwachten resultaten, over eventuele vervolgsactiviteiten, over de doelgroepen en het toelatingsbeleid, enz. Hoewel de Cocon-voorzitter zich al danig heeft ingewerkt in deze planning, is het voor hem en voor het bestuur toch moeilijk concrete voorstellen van het congres te krijgen, zolang er nog geen overleg geweest is met andere medewerkers (stroomleiders).

* *Benoeming nieuwe voorzitter*

In mei 1979 is de bestuurstijd van de huidige voorzitter, Hans Verweij, verstreken. Dat houdt in, dat in de najaarsledenvergadering van 1978 een bestuurslid benoemd moet worden, dat een half jaar later het voorzitterschap van hem overneemt. Op verschillende manieren tracht het bestuur nu in contact te komen met leden die eventueel wel iets zien in deze functie. Zo is er bijvoorbeeld een brief gegaan naar alle werkgroepen of commissies, met het verzoek mogelijke kandidaten te noemen of gegevens voor een profilering.

* *Externe contacten*

In de afgelopen maanden timmerde de VON aan de weg door aanwezig te zijn bij twee onderwijsbijeenkomsten. De eerste was de Gelderse Onderwijsdag; 1200 leraren uit het lager onderwijs kwamen naar Musis Sacrum in Arnhem om ex-minister Van Kemenade te horen en verder o.a. kennis te maken met de VON. Enkele bestuursleden gaven informatie over kernpunten uit het verenigingsbeleid, zoals de relatie tussen schooltaal en thuistaal en het principe van thematisch taalonderwijs.

Ook ging het bestuur in op een uitnodiging om mee te werken aan een dagconferentie in Soest. In april kwamen hier leraren uit het kleuter- en lager onderwijs bijeen rond het thema 'Taalvor-

ming in de basisschool'. Op uitnodiging van de redactie van het blad *Wetenschap en samenleving* besloot het bestuur een bijdrage te leveren aan een themanummer van dat tijdschrift over 'Vernieuwingsin in het voortgezet onderwijs'.

* *Kaderdag*

Over de jaarlijks te organiseren VON-kaderdag is in een van de vergaderingen een uitvoerige discussie gevoerd. Een kaderdag is een ontmoeting van VON-leden die actief zijn in werkgroepen of commissies. De afgelopen jaren zijn er enkele thematische kaderdagen geweest; deze hadden dan het karakter van een werk- of studiebijeenkomst rond een onderwijshoudelijk thema. Het bestuur is van mening dat ook informatie-uitwisseling tussen de werkgroepen een belangrijke functie is van de kaderdag en ook het bespreekbaar maken van verenigingsstandpunten, beleid en organisatie. Het zijn immers juist de verschillende werkgroepen die in belangrijke mate gestalte geven aan het beleid van de vereniging.

Naar aanleiding van deze overwegingen worden nu plannen gemaakt voor de eerstvolgende kaderdag (waarschijnlijk in september). Aan de diverse werkgroepen zal eerst advies gevraagd worden over de invulling van het programma en de plaats en ruimte voor de bijeenkomst.

* In april vond een evaluatie plaats van het tijdschrift voor lesideeën *Interkom*. De werkgroep die dit blad uitgeeft, opereert al enkele jaren tamelijk zelfstandig, maar toch kan een relatie met de vereniging niet ontkend worden. In contacten met redactieleden van *Interkom* is nog eens nadrukkelijk waardering uitgesproken voor het verzorgen van dit blad. Het is duidelijk dat *Interkom* in een behoefte voorziet. Er zijn meer dan duizend lezers en voor veel van hen is het een belangrijke, praktijkgebonden contactmogelijkheid met andere VON-leden.

Werkgroep volwassenenonderwijs

Iedereen die het artikel van Tineke Krol & Corrie van der Vaart 'Laten we het voor het gemak maar open noemen' heeft gelezen (in dit en het vorige nummer), zal het ermee eens zijn, dat de ontwikkeling van de Open School het waard is om vanuit VON-hoek kritisch te worden bekeken. Wie belangstelling heeft voor een werkgroep 'Open School' melde zich bij het secretariaat,

Lidy Otto, W. v. Hallhof 24, Soest, tel. 02155 - 16390.

ACLO-M

In het zesde nummer van *Moer* 1977 schreef ik dat de Adviescommissie voor de Leerplanontwikkeling Moedertaal (ACLO-M) nog in oprichting was en dat het werk voorlopig gedaan werd door de leden van de voorganger van de ACLO-M: de Commissie Modernisering Moedertaalonderwijs (CMM). Nu, een aantal maanden later, is de ACLO-M nog steeds niet opgericht en het ziet ernaar uit dat die oprichting ook nog wel even op zich kan laten wachten. De reden van deze vertraging is dat het ministerie en de NFO (Nederlandse Federatie van Onderwijsgevenen) het niet eens kunnen worden over de faciliteiten die een ACLO-lid (ook voor andere vakken en vormingsgebieden komen er adviescommissies, zgn. ACLO's) verleend moeten worden (het ministerie heeft de NFO verzocht om voor de diverse ACLO's vertegenwoordigers af te vaardigen). Het ACLO-werk ligt daarom nu vrijwel stil. Pas als de nieuwe leden benoemd zijn, wordt de plenaire vergadering bijeengeroepen. Tot dan toe (dit speelt vanaf eind januari) is een voorbereidingsgroepje actief met het afwikkelen van lopende zaken en het voorbereiden van besluiten. Dit groepje bestaat uit Pieter Batelaan (waarnemend voorzitter), Albert Kramer (waarnemend secretaris) en Jan Sturm (aanstaand secretaris). Een van de laatste daden van de plenaire vergadering was het doen toesturen van een advies over het grammatica-onderwijs aan de minister met het verzoek om het aan alle betreffende scholen ter beschikking te stellen. Een hoofdpunt van het advies houdt in dat systematisch onderwijs in de grammaticale terminologie in het lager onderwijs achterwege zou moeten blijven. Intussen wordt in de sectie moedertaalonderwijs van de SLO (Stichting voor Leerplanontwikkeling) gewerkt aan een nota taalbeschouwing die in het advies

wordt aangekondigd.

Als de nieuwe ACLO-M bijeen is, zal ze zich gaan buigen over een serie verzoeken die de VON haar enige tijd geleden gezonden heeft. Deze verzoeken komen er kortweg op neer dat de ACLO-M: a bij haar advisering als uitgangspunt moet nemen dat moedertaalonderwijs normaal functioneel en overwegend thematisch moet zijn (zie de VON-beleidsnota); b een aantal problemen helpt oplossen die te maken hebben met het gestalte geven van normaal functioneel thematisch onderwijs in de praktijk (b.v. welk proces garandeert het best dat er uiteindelijk gewerkt gaat worden aan thema's die de leerlingen werkelijk zinvol en/of interessant vinden?).

Truus van den Heuvel

VON-Groningen

Zoals in het eerste nummer van deze jaargang was aangekondigd, is er van 3 tot 5 maart jl. een regionale conferentie gehouden over *thematisch taalonderwijs*, in het vormingscentrum der Woodbrookers te Korteheemmen. Er waren ongeveer 50 deelnemers, die voor het overgrote deel uit de drie noordelijke provincies afkomstig waren. Blijken een schriftelijke evaluatie waren de meeste deelnemers uiterst voldaan over de conferentie. In een komende *Moer*-aflevering hopen we uitgebreid verslag uit te brengen van wat er is gebeurd in de drie stromen.

De activiteiten die VON-Groningen in de komende tijd voornemens is te organiseren, zijn:

- * najaar 1978: moedertaaldag
- * voorjaar 1979: moedertaaldag (voorbereidend op de landelijke VON-conferentie?)
- * najaar 1979: moedertaaldag
- * voorjaar 1980: regionale VON-conferentie.

Voor nadere informatie omtrent een en ander: Jan Kalff, Hoofdweg 27, Hellum, post Siddeburen, tel. 05983 - 1677.